

s onima koji ističu da su ideje koje su dovele do atentata na austrijskog prijestonasljednika Franju Ferdinanda u Sarajevu 28. lipnja 1914. potaknule Prvi svjetski rat, a zapravo i Drugi. Od tog zločina u Sarajevu imale su koristi fašističke i komunističke ideje utjelovljene u osobama Hitlera i Staljina, a u južnoslavenskom prostoru Tita.

Možda nigdje u Europi nema boljeg mjesta od Beča da se prisjetimo svih tih događanja i da ponovno uzdignemo duh Ive Pilara, koji nije mrzio nijedan južnoslavenski narod, nego je samo želio da se međusobni problemi ne rješavaju neistinama i megalomanijama.

Važnost Instituta Pilar za društvene i humanističke znanosti u Hrvatskoj

Nevio ŠETIĆ

Predsjednik Upravnog vijeća Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Zagreb

Imajući u vidu društveni kontekst u kojem je Institut Pilar nastao, njegova znanstvena postignuća te međunarodnu aktivnost kako su ih predstavili kolegice Kaliterna i Hornstein Tomić i kolega Šakić, ja ću kao predsjednik upravnog vijeća te višegodišnji vanjski suradnik Instituta kao znanstvenik ali i zastupnik u Hrvatskom saboru naglasiti neke znanstvene i akademske aktivnosti Instituta Pilar koje su znatno pridonijele razvoju društvenog i humanističkog znanstvenog područja te priključenju Hrvatske na europske i svjetske trendove u tim područjima i općenito na trend razvoja k društvu znanja.

Razvijajući se otpočeka kao moderna proeuropska znanstvena institucija u Institutu su pokrenuta i popularizirana istraživanja koja su do uspostave neovisne i demokratske Hrvatske bila nepoznata široj javnosti. Primjerice to se odnosi na istraživanja javnog mnijenja, kvalitete življenja, održivog razvitka, socijalnog, kulturnog i nacionalnog identiteta, sustava vrijednosti itd.

Među brojnim projektima koje je Institut proveo ističu se projekti koji su imali strateški karakter za razvitak ili reformu pojedinih društvenih sustava. Institut je tako posljednjih šest godina proveo nekoliko takvih projekata u području osnovnog i srednjoškolskog obrazovanja s preporukama za praktično djelovanje, koji su Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske znatno pripomogli pri planiranju promjena i razvoja obrazovnog sustava. U okviru Ministarstva obrane Institut je upravo završio četverogodišnji projekt „Hrvatska vojska — hrvatsko društvo“, koji također ima strateški karakter i koristi se za razvitak Hrvatske vojske u okviru NATO saveza. Mnoga istraživanja rata i mirnog rješavanja sukoba te problema progonstva i izbjeglištva provedena u Institutu Pilar, zbog hrvatskog iskustva u obrani od agresije kojoj je devedesetih bila izložena, imaju međunarodnu dimenziju i vrijednost. Primjerice knjiga-udžbenik *Vojna psihologija* u čijem pisanju su znanstvenici Instituta i vanjski suradnici dali vrlo velik doprinos, prevedena je na mađarski gdje se također koristi u akademske svrhe. Nadalje, hrvatska dionica svjetskog i europskog istraživanja globalnog i europskog sustava vrijednosti provodi se u Institutu Pilar. Mogao bih nabrajati još takvih značajnih projekata agilnih istraživača Instituta, ali ću se zbog ograničenosti vremena radije osvrnuti na neke druge relevantne aktivnosti.

Znanstvenici Instituta Pilar, osim u znanstvenim djelatnostima uključeni su i u akademsku nastavu na hrvatskim sveučilištima, a posebice na zagrebačkom Sveučilištu. No to ne bi po sebi bilo znakovito kada se ne bi spomenula njihova aktivnost u kreiranju novih studija, sveučilišnog centra i novog sveučilišta. Naime u posljednjih desetak godina oni su sudjelovali u organiziranju sveučilišnog centra *Hrvatski studiji* u okviru Sveučilišta u Zagrebu, a sami, gotovo u cijelosti, oblikovali studije sociologije i psihologije na kojima izvode nastavu. Nedavno je osnovano Hrvatsko katoličko sveučilište, s tri startna studija, također uz velik doprinos znanstvenika Instituta. Kao krunu akademskog doprinosa Instituta hrvatskom društvu, svakako treba spomenuti njihov aktualni angažman na pokretanju doktorskih studija. Zajedno sa sveučilištima u Puli i Zadru upravo dovršavaju prijedlog multidisciplinarnoga dokorskog studija iz edukacijskih znanosti, a samostalno izrađuju doktorske studije iz sociologije i psihologije koje će izvoditi zajedno s nekim od hrvatskih sveučilišta. Sažeto, akademska aktivnost Instituta Pilar ničim ne zaostaje za znanstvenom tako da se može reći da su ostvarili visokokvalitetan spoj znanstvenih istraživanja i nastave.

Posebno valja istaknuti još jedan doprinos Instituta razvoju društva znanja u Hrvatskoj, a to je obrazovanje i trening mladih znanstvenika. U petnaestak godina u okviru i na projektima Instituta doktoriralo je pedesetak mladih znanstvenika, a približno jednako toliko magistriralo. To je znatan potencijal za društvene i humanističke znanosti u Hrvatskoj imajući u vidu da su se znanstveno usavršavali kroz projekte Instituta koji, kao što su moji prethodnici pokazali, slijede suvremene europske i svjetske trendove.

Nadam se da sam cijenjenom slušateljstvu dovoljno približio neke aktivnosti Instituta koje njegovi čelni ljudi iz skromnosti ili nedostatka vremena nisu naglasili, a koje ga po javnom priznanju — koje je nedavno javno izrekao i ministar znanosti, obrazovanja i športa — čine stožernom znanstvenom institucijom u društvenom i humanističkom području u Hrvatskoj. Današnji skup i prigoda da Institut u tom okviru predstavimo austrijskim kolegama na ovako visokom mjestu tu će sliku Instituta u hrvatskoj javnosti još više učvrstiti. Zato i ja, kao predsjednik upravnog vijeća Instituta Pilar, iskreno zahvaljujem našim partnerima iz EALIZ-a i dr. Baduri te Saveznom ministarstvu za znanost i istraživanja kao suorganizatorima, na naporu koji su u ovaj skup uložili.

Časopis DRUŠTVENA ISTRAŽIVANJA

Časopis za opća društvena pitanja

ISSN: 1330-0288

UDK: 1:3/33

CODEN: DSTRES

Područja pokrivanja:

društvene znanosti; ekonomija; pravo; politologija; sociologija; psihologija; socijalna geografija i demografija; humanističke znanosti; povijest

Glavna i odgovorna urednica:

Renata FRANČ

Renata.Franc@pilar.hr

Izvršna urednica:

Gabrijela SABOL

Garijela.Sabol@pilar.hr

Mlada urednica:

Marica MARINOVIĆ GOLUBIĆ

Marica.Marinovic-Golubic@pilar.hr

Uredništvo: Andreja BRAJŠA-ŽGANEC, Ljiljana DOBROVŠAK, Goran MILAS, Anka MIŠEVIĆ, Nenad POKOS, Lynette ŠIKIĆ-MIČANOVIĆ, Maja ŠTAMBUK, svi iz Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar (Hrvatska); Hans-Peter BLOSSFELD, Otto-Friedrich-Universität Bamberg (Njemačka), Alex HASLAM, University of Exeter (Velika Britanija), David PICARD, Universidade Nova de Lisboa (Portugal), Andreas ZICK, Universität Bielefeld (Njemačka)

Tajnica uredništva:

Vlatka VENOS

Vlatka.Venos@pilar.hr

Puni tekst radova dostupan je na <http://www.pilar.hr> i na portalu Hrcak: <http://hrcak.srce.hr/drustvena-istrazivanja?lang=hr>